

**URZĄD
OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W KATOWICACH**

40-024 Katowice, ul. Powstańców 41a
Tel./Fax (0-32) 256-46-96, Tel/Fax (0-32) 255-26-47, Tel. /Fax (0-32) 255-44-04
E-mail: katowice@uokik.gov.pl

Katowice, dn. 15. 05. 2000 r.

RKT-5001/01/99/JN

DECYZJA nr RKT-20 /2000

Na podstawie art. 104 K.p.a. w związku z art.5 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 24.02.1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (Dz. U. z 1999 r. Nr 52, poz.547)), po rozpatrzeniu sprawy wszczętej na wniosek Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Tychach przeciwko Polskiemu Górnictwu Naftowemu i Gazownictwu S.A. Górnośląskiemu Okręgowemu Zakładowi Gazownictwa w Zabrze, odmawia się uwzględnienia żądania Miejskiego Rzecznika Konsumentów w przedmiocie stwierdzenia zarzucanej praktyki monopolistycznej, polegającej na nadużywaniu pozycji dominującej na rynku dostawy gazu przez Polskie Górnictwo Naftowe i Gazowe S.A. - Górnośląski Okręgowy Zakład Gazownictwa w Zabrze poprzez narzucanie uciążliwych warunków umowy o dostawę gazu, przejawiających się uzależnieniem dostawy gazu od wykonania przyłącza gazowego na koszt odbiorcy Pana Henryka G., a następnie nieodpłatnego przejęcia tego przyłącza przez Zakład i nakazania jej zaniechania.

UZASADNIENIE

Do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wpłynął wniosek Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Tychach (zwanego dalej Rzecznikiem) o wszczęcie postępowania administracyjnego przeciwko Polskiemu Górnictwu Naftowemu i Gazownictwu S. A. Oddział - Górnośląski Okręgowy Zakład Gazownictwa w Zabrze (zwanemu dalej GOZG) w sprawie stosowania praktyki monopolistycznej polegającej na narzucaniu uciążliwych warunków umowy o dostawę gazu, poprzez uzależnienie dostawy gazu od wykonania przyłącza gazowego na koszt odbiorcy Pana Henryka G., a następnie nieodpłatnego przejęcia tego przyłącza przez GOZG w Zabrze.

W uzasadnieniu Rzecznik wyjaśnił, iż złożony wniosek jest reakcją na skargę Pana Henryka G. zamieszkałego w Tychach, który zwrócił się do Rzecznika o podjęcie działań w przedmiocie stosowania praktyk monopolistycznych przez GOZG. Pan G. przekazał Rzecznikowi dokumentację na poparcie swego żądania.

Z dokumentów tych wynikało, iż Pan G. wykonał własnym kosztem przyłącze gazowe do budynku jednorodzinny położonego w Tychach zgodnie z wydanymi przez GOZG w dniu 11.04.1997r. warunkami technicznymi przyłączenia budynku do sieci gazowej. Z warunków wynikało, że inwestor zobowiązany jest wykonać własnym kosztem i działaniem przyłącze gazu i nieodpłatnie przekazać je na majątek zakładu gazowniczego w Zabrze.

Pan G. nie wyraził zgody na nieodpłatne przekazanie przyłącza gazowego o łącznej wartości 5400 zł. Zwrócił się do zakładu o rozliczenie inwestycji i partycypacji zakładu w kosztach wybudowanego przyłącza w kwocie 50% wartości przejętego środka trwałego.

W odpowiedzi na wystąpienia Pana G., GOZG poinformował, że w zamian za przejęte nieodpłatnie przyłącze rezygnuje z opłaty za przyłączenie.

Prowadząc postępowanie administracyjne w niniejszej sprawie, Urząd zwrócił się do GOZG z zapytaniami dotyczącymi realizacji inwestycji przez Pana G., a w szczególności odnoszących się do partycypacji w jej współfinansowaniu. Udzielając odpowiedzi na zapytania Urzędu (karta nr 43-47 akt sprawy) GOZG poinformował, że dla zadania związanego z realizacją

przyłącza gazowego do budynku Pana G. została wykonana analiza opłacalności w której wzięto pod uwagę obciążenie przyłącza kosztami jakie w wyniku jego eksploatacji ponosi GOZG Zabrze, oraz uwzględniono dodatkowe nakłady inwestycyjne na jego budowę. Wyniki przeprowadzonych analiz opłacalności wskazują na straty przy utrzymaniu przyłącza. W związku z tym, zakład nie widzi możliwości zwrotu poniesionych nakładów przez Pana G. na budowę przyłącza.

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów na podstawie informacji zawartych we wniosku i uzyskanych od Rzecznika stwierdził, iż poza Panem G. nie istnieją inne osoby fizyczne, które by miały spór o podobnym charakterze z GOZG w Zabrzu. Wobec tego, Urząd nie dopatrywał się naruszenia interesu publicznoprawnego i w oparciu o art.21 ust. 4. ustawy z dnia 24 02.1990r. poinformował Rzecznika o braku podstaw do wszczęcia postępowania administracyjnego.

Rzecznik podtrzymał w ustawowo przepisany terminie żądanie wszczęcia postępowania administracyjnego.

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zgodnie z żądaniem Rzecznika wszczął postępowanie antymonopolowe w sprawie nakazania zaniechania przez Polskie Górnictwo Naftowe i Gazowe S.A. - Górnśląski Okręgowy Zakład Gazownictwa w Zabrzu praktyki monopolistycznej polegającej na narzucaniu uciążliwych warunków umowy o dostawę gazu, poprzez uzależnienie dostawy gazu od wykonania przyłącza gazowego na koszt odbiorcy Pana Henryka G. a następnie nieodpłatnego przejęcia tego przyłącza przez Zakład, co może stanowić naruszenie art. 5. ust. 1. pkt. 6 ustawy antymonopolowej.

W odpowiedzi na zarzuty postawione przez Rzecznika GOZG stwierdził, że umowy o dostawę gazu są umowami standardowymi, i zakład nie uzależnia zawarcia umowy o dostawę gazu od wykonania i sfinansowania przyłącza gazowego, a następnie od nieodpłatnego przekazania przyłącza na majątek zakładu.

Umowa o dostawę gazu jest umową warunkującą rozpoczęcie poboru paliwa gazowego. Pan G. otrzymał warunki techniczne i został poinformowany o procedurze związanej z realizacją przyłącza. Umowa, która została przedstawiona Panu G. była propozycją ze strony GOZG, i miała ona na celu uregulowanie sprawy przejęcia przyłącza przez zakład w zamian za rezygnację z opłaty przyłączeniowej. GOZG poinformował dalej, iż nie nastąpiła odmowa wydania warunków technicznych, ani odmowa zawarcia umowy o dostawę gazu.

W toku dalszej korespondencji GOZG poinformował, że sporne przyłącze wykonane przez Pana G. wybudowane zostało do domu zainteresowanego i służy wyłącznie do dostawy gazu na jego potrzeby. Przedmiotowe przyłącze jest fragmentem sieci rozdzielczej.

GOZG podał także, że opłata przyłączeniowa wyliczona w oparciu o obowiązującą nową Taryfę dla paliw gazowych nr 1/2000 z dn.18.03.2000 r. wynosi 4 660,5 PLN. W przypadku Pana G. koszt opłaty przyłączeniowej wynosiłby 7 660,5 zł, z uwagi na konieczność dodatkowego wykonania przewiertu.

W toku prowadzonego postępowania Rzecznik dodatkowo wyjaśnił, iż sporne przyłącze zostało zaprojektowane i wykonane z uwzględnieniem dwóch odbiorców, a mianowicie przyłącze to ma także służyć Panu J. Ł., którego działka budowlana sąsiaduje z działką Pana G..

Urząd zwrócił się do GOZG o wyjaśnienie tej okoliczności. Z przesłanych przez zakład informacji wynika, że sporne przyłącze wykonane przez Pana G. służy do dostarczenia gazu wyłącznie dla niego. Na potwierdzenie tego, GOZG przesłał Urzędowi projekt budowlany na wykonanie przyłącza wraz z wszystkimi uzgodnieniami oraz schematem trasy przyłącza. Jednoznacznie z tych dokumentów wynika, iż przyłącze jest wybudowane tylko do domu zainteresowanego tj. Pana G.

Po przeprowadzeniu postępowania w przedmiotowej sprawie Urząd dokonał następujących ustaleń:

GOZG w Zabrze jest oddziałem jednoosobowej Spółki Skarbu Państwa - Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. z siedzibą w Warszawie, która prowadzi działalność na podstawie statutu nadanego przez Ministra Skarbu (akt notarialny z 21.10.1996 r. - karta nr 61 akt sprawy). Do przedmiotu przedsiębiorstwa należy między innymi działalność produkcyjna, usługowa i handlowa w zakresie budowy i eksploatacji systemów przesyłowych i dystrybucyjnych gazu oraz bieżącego i nieprzerwanego dostarczania paliw gazowych dla potrzeb gospodarki narodowej i ludności.

W związku z realizacją budowy domu jednorodzinnego w Tychach Pan Henryk G. w dniu 9.04.1997r. zwrócił się o wydanie warunków technicznych podłączenia budynku do sieci gazowej GOZG. W odpowiedzi na wniosek GOZG wydał w dniu 11.04.1997r. warunki techniczne podłączenia dla budynku mieszkalnego i zapewnienia dostawy gazu. Warunki te przewidywały, że inwestor wykona własnym kosztem i działaniem przyłączy gazowe, które przed zagazowaniem zostanie nieodpłatnie przekazane na majątek zakładu. (karta nr 34 akt sprawy).

Na zlecenie Pana G., firma Dunigaz wykonała przyłączy gazu do jego budynku w oparciu o zapewnienie dostawy gazu i warunki techniczne podłączenia.

Włączenie do czynnej sieci gazowej przyłączy gazu nastąpiło w dniu 27.05.1998r. Przyłączy o wartości 5400 zł zostało przez Pana G. przekazane nieodpłatnie na rzecz GOZG dowodem PT nr 584/98 z dn.23.09.1998r.

W dniu 1. 10. 1998. r. została zawarta na czas nieoznaczony pomiędzy zakładem a Panem G. umowa nr 178/10/89 o dostarczenie gazu ziemnego.(karta nr 102 akt sprawy).

Przedstawiona przez GOZG propozycja umowy o przyłączenie z dnia 17. 11. 1998 r. nie została przyjęta przez Pana G. GOZG zaproponował, iż zrezygnuje z pobrania opłaty za przyłączenie w zamian za nieodpłatne przekazanie przez P. G. przyłączy do budynku.(karta nr 121 akt sprawy).

Pan G. nie zgodził się na nieodpłatne przekazanie, i zażądał od GOZG udziału w kwocie 50% wartości przejętego przyłączy gazowego.

Przyłączy gazowe jest fragmentem sieci rozdzielczej, i zostało wybudowane wyłącznie dla jednego odbiorcy na jego potrzeby. Dla zadania związanego z realizacją przyłączy gazowego do budynku Pana G. została wykonana przez GOZG analiza opłacalności w której wzięto pod uwagę obciążenie przyłączy kosztami, jakie w wyniku eksploatacji ponosi zakład. Wyniki tej analizy wskazują na straty przy utrzymaniu przyłączy. (karta nr 43-47 akt sprawy).

GOZG podał, iż opłata przyłączeniowa wyliczona w oparciu o obowiązującą obecnie nową Taryfę nr 1/2000 z dnia 18.03.2000 r. w przypadku Pana G. wynosiłaby 7 660,5 PLN.(karta nr 213 akt sprawy).

W celu zbadania ekwiwalentności uczestnictwa GOZG w inwestycji wybudowania przyłączy przez Pana G., Urząd dokonał obliczenia okresu zwrotu nakładów jakie ewentualnie poniósł by GOZG w związku z realizacją tej inwestycji.

Przez okres zwrotu nakładów rozumie się czas niezbędny do odzyskania początkowych nakładów na realizację przedsięwzięcia z osiągniętych nadwyżek finansowych, które obejmują zysk netto oraz amortyzację i są obliczane dla kolejnych lat funkcjonowania przedsięwzięcia.

Z przeprowadzonych przez Urząd stosownych obliczeń wynika, że żadna kwota którą GOZG uczestniczyłby w inwestycji nie zwróciła by się przy przyjęciu okresu zwrotu z inwestycji w polskiej gospodarce, który wynosi od 4-9 lat. Szczegółowe wyliczenia okresu zwrotu nakładów zostały omówione na str. 143-147 akt sprawy.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Urząd zważył co następuje:

Ustawę o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów zalicza się do prawa publicznego. Zgodnie z tym, prawo publiczne ma celu ochronę interesu ogólnospołecznego, któremu muszą być podporządkowane partykularne interesy uczestników

rynku. Publicznoprawny charakter ustawy antymonopolowej powoduje, że nie wszystkie zachowania przedsiębiorców uzasadniają uruchamianie przepisów tej ustawy. Nie każde bowiem naruszenie prawa w stosunkach cywilnoprawnych kwalifikuje sprawę do postępowania o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym. Decyduje naruszenie przez przedsiębiorcę w następstwie stosowania zabronionych praktyk monopolistycznych interesu publicznoprawnego w zakresie ochrony interesów konsumentów. Naruszenie interesu publicznoprawnego może mieć miejsce, jeżeli skutkami działań sprzecznych z ustawą antymonopolową dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, względnie gdy działania te wywołują na rynku inne niekorzystne zjawiska.

Przepisy omawianej ustawy antymonopolowej nie statuują zasady, iż w każdym jednostkowym przypadku naruszeń sfery prywatnoprawnej konsumenta, Urząd jest zobowiązany do wszczynania postępowania administracyjnego i wydawania decyzji która wiąże tylko adresata tej decyzji.

W omawianej sprawie, Rzecznik Konsumentów wystąpił do Urzędu na zasadzie art.21.ust. 2. pkt. 5 ustawy antymonopolowej z żądaniem wszczęcia postępowania antymonopolowego i wydania decyzji dla pojedynczego konsumenta Pana G.

Urząd kierując się ochroną interesu ogólnospołecznego wielokrotnie zwracał się do Rzecznika, aby ten przesłał informacje na okoliczność odebranych zgłoszeń od innych jeszcze osób fizycznych w przedmiotowej sprawie. Rzecznik nie przesłał żadnych konkretnych pism od innych osób fizycznych, jak również nie potrafił przekazać Urzędowi zgłaszanych skarg telefonicznych.

Informacje jakich zażądał Urząd były istotne i niezbędne do ustalenia, że ze strony zakładu gazowniczego nastąpiło takie naruszenie ustawy antymonopolowej, które uprawnia organ antymonopolowy działający w jej trybie do podejmowania decyzji ingerującej w działalność przedsiębiorcy.

Rzecznik na żądanie organu antymonopolowego nie przedstawił więc żadnych dowodów, z których mogłoby wynikać, że w przedmiotowej sprawie doszło do naruszenia interesu publicznoprawnego.

Analiza zgromadzonego w aktach sprawy materiału dowodowego oraz ustaleń dokonanych na tej podstawie, prowadzą do podstawowej wątpliwości, czy na gruncie ustawy antymonopolowej, Urząd jest właściwy do rozpoznania sporu mającego swe źródło wyłącznie w naruszeniu uprawnień podmiotowych osoby fizycznej.

Stosownie zatem do powyższego, zasadniczą kwestią w przedmiotowej sprawie jest wyraźne odróżnienie interesu prywatnego od publicznoprawnego.

Urząd wielokrotnie informował Rzecznika o braku podstaw do uruchamiania instrumentów przewidzianych w ustawie antymonopolowej w niniejszej sprawie.

Urząd rozpoznając przedmiotowy wniosek co do zasadności wszczęcia postępowania administracyjnego kierował się ochroną interesu publicznoprawnego, a nie ochroną interesów prywatnych pojedynczej osoby fizycznej, aby w przyszłości zapobiec podobnym jednostkowym przypadkom.

Jak to już ustalono, Rzecznik odrzucił stanowisko Urzędu i wobec tego na rzecz jednego konsumenta Pana G. było prowadzone postępowanie administracyjne.

Przedstawiony przez Rzecznika przedmiot skargi Pana G. ma charakter jednostkowej indywidualnej sprawy.

W świetle powołanych przepisów ustawy o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym Rzecznik Konsumentów jest uprawniony do żądania wszczęcia postępowania przed Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów ale w interesie publicznoprawnym pod kątem ewentualnego naruszenia tego interesu, wskutek działań przedsiębiorcy sprzecznych z ustawą antymonopolową.

Rzecznik występujący jako inicjator wszczęcia postępowania administracyjnego przed organem antymonopolowym, od samego początku zmierzał w istocie do tego, aby Urząd zajął się wyłącznie indywidualną sprawą Pana G. rozstrzygając jego sytuację prawną w drodze decyzji.

Ze stanowiskiem Rzecznika nie sposób się zgodzić z następujących powodów. Postępowanie prowadzone przez Urząd opiera się na obszernej, rozwiniętej procedurze postępowania administracyjnego i w części na procedurze postępowania cywilnego tj. w zakresie postępowania dowodowego. (art. 235-315 k. p. c).

Organ antymonopolowy zobowiązany jest stosownie do art.7 i 77 k. p. a. do dokładnego wyjaśnienia stany faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. Z przepisów tych wynika, że mimo, iż strona nie jest zwolniona z obowiązku poszukiwania dowodów, to jednakże w świetle orzecznictwa Sądu Antymonopolowego, obowiązek wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego obciąża organ prowadzący postępowanie administracyjne. Jak to już wskazuje praktyka Urzędu, w sprawach dotyczących rozliczeń z tytułu przyłączania odbiorców do sieci energetycznych dostawców, zachodzi niejednokrotnie konieczność przeprowadzenia kosztownego dowodu z opinii biegłego sądowego.

W rozważanym przypadku, zachodzi zatem ważne pytanie, kto pokryje koszty opinii biegłego, które zapewne będą wyższe od przedmiotu sporu w sprawie.

Rzecznik jak to już wyjaśniono, oczekuje wydania decyzji która wiąże tylko jednego adresata nie bacząc na koszty postępowania jakie ponosi Urząd. Trudno jest też znaleźć racjonalne argumenty w świetle zasady celowości i ekonomii postępowania, aby Urząd prowadził postępowanie w przypadku zgłoszenia za jakiś czas takiej samej skargi przeciwko temu samemu przedsiębiorcy.

Ocena okoliczności faktycznych przedmiotowej sprawy nie wskazywała na zagrożenie interesu publicznoprawnego w przedmiotowej sprawie.

Tym niemniej, uprawniony Rzecznik składając w imieniu Pana G. wniosek o wszczęcie postępowania ma prawo oczekiwać, iż jego wniosek zostanie uważnie zbadany pod kątem naruszenia przepisów ustawy antymonopolowej.

Prawem Rzecznika jest też, ewentualne zaskarżenie decyzji do Sądu Antymonopolowego, do którego wyłącznej kompetencji należy dokonanie weryfikacji decyzji z punktu widzenia jej zgodności z prawem, ale także i celowości.

Mając powyższe na uwadze, Urząd zebrał wyczerpujący materiał dowodowy oraz na tej podstawie dokonał oceny zachowania GOZG na rynku dostawy gazu pod kątem naruszenia przepisów ustawy o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów.

Punktem wyjścia do podjęcia rozważań związanych z naruszeniem przez GOZG art. 5. ust. 1. pkt. 6 ustawy o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów jest łączne spełnienie następujących przesłanek:

- 1.pozycja dominująca przedsiębiorcy
- 2.uciążliwy charakter warunków tej umowy
- 3.narzucanie warunków umowy kontrahentowi
- 4.osiąganie nieuzasadnionych korzyści przez przedsiębiorcę stosującego te praktyki.

Podstawowym warunkiem dla zaistnienia opisanej praktyki jest, aby przedsiębiorca ją stosujący posiadał pozycję dominującą na rynku. W sprawie będącej przedmiotem niniejszego postępowania monopolistyczna pozycja zakładu na rynku dostaw paliwa gazowego tj. kwalifikowana pozycja dominująca nie jest kwestionowana. GOZG jest monopolistą naturalnym, co wynika z faktu sieciowego charakteru urządzeń służących do dostarczania gazu. Odbiorcy ubiegający się o przyłączenie do sieci nie mają możliwości alternatywnego zaopatrywania się w gaz w innym zakładzie gazowniczym.

Za uciążliwy warunek umowy należy uznać każdy warunek oznaczający dla jednej ze stron ciężar większy od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju.

Narzucanie uciążliwych warunków umowy musi mieć charakter przymusowy, wymuszony przez podmiot dominujący posiadaną siłą rynkową.

Jednocześnie osiągane przez podmiot gospodarczy stosujący praktykę monopolistyczną nieuzasadnione korzyści są odpowiednikiem uciążliwych warunków umowy narzucanych kontrahentowi. W ramach ekwiwalentności wzajemnych świadczeń stron umowy nieuzasadnione korzyści określają sytuację korzystniejszą od powszechnie przyjętych w stosunkach danego rodzaju.

Z treści wniosku o wszczęcie postępowania administracyjnego wynika, że Rzecznik uważa zachowania zakładu gazowniczego, polegające na odmowie zwrotu kosztów przyłącza gazowego wykonanego staraniem Pana G. za działania wyczerpujące znamiona praktyki monopolistycznej z art.5.ust.1.pkt.6 ustawy z dnia 24.02.1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów.

Z informacji uzyskanych w toku postępowania wynika, że Pan G. realizując budowę domu jednorodzinnego zwrócił się do GOZG o wydanie warunków technicznych podłączenia do jego sieci gazowej. Zakład gazowniczy zapewnił o dostawie gazu i wydał warunki techniczne z których wiadomo było, że inwestor własnym kosztem i staraniem wykona przyłączy gazowe wyłącznie do swojego budynku, które następnie zostanie nieodpłatnie przekazane zakładowi. Zapis zawarty w warunkach technicznych odnośnie nieodpłatnego przekazywania przyłączy gazowych stosowany przez GOZG w relacjach z inwestorem jest konsekwencją zasady wyrażonej w przepisach art.49 i 191 kodeksu cywilnego.

W rozumieniu art.49 w związku z art.191 k. c. urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania gazu zbudowane przez odbiorcę z chwilą połączenia w sposób trwały z siecią urządzeń przedsiębiorstwa, stają się przedmiotem własności tej osoby, która jest właścicielem przedsiębiorstwa.

Zawarta w dn.1.10.1998 r. umowa o dostawę gazu dla Pana G. jest umową standardową, warunkującą pobór paliwa gazowego. Nie uzależnia dostawy gazu od wykonania i sfinansowania przyłącza gazowego, a następnie nieodpłatnego przekazania.(karta nr 102 akt sprawy).

Zabrany materiał dowodowy potwierdza, iż pomimo nie dojścia do porozumienia pomiędzy Panem G. a GOZG w sprawie rozliczeń za przyłączy, nie nastąpiła ani odmowa przyłączenia do sieci gazowej, ani odmowa dostawy gazu na potrzeby Pana G.

W tej sytuacji nieuzasadniony jest zarzut Rzecznika jakoby GOZG narzucił uciążliwe warunki umowy o dostawę gazu, poprzez uzależnienie dostawy gazu od wykonania przyłącza i nieodpłatnego jego przejęcia na majątek zakładu.

Natomiast jak wynika z akt sprawy, propozycja umowy z dn.17.11.1998 r. przedstawiona Panu G. przez GOZG odnośnie nieodpłatnego przejęcia przyłącza gazowego o wartości 5400 PLN, w zamian za rezygnację z opłaty za przyłączenie spotkała się z odmową Pana G. (karta nr 121 akt sprawy). Pan G. zażądał, aby zakład pokrył 50 % wartości przyłącza gazowego.

Przepisy ustawy o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym nie określają zasad odnoszących się do kwestii ekwiwalentności świadczeń stron umowy o przyłączenie do sieci gazowej dostawcy. Sprawy tej nie uregulowały także przepisy art. 49 i 191 kodeksu cywilnego.

Kwestie związane z własnością i finansowaniem urządzeń wybudowanych kosztem i staraniem odbiorców energii były przedmiotem zainteresowania Trybunału Konstytucyjnego W uchwale z dnia 4. 12. 1991 r w sprawie wykładni art.45ust.2 ustawy z dn.6.04.1984r. o gospodarce energetycznej, wyrażony został pogląd, iż stosunki między zakładem a odbiorcą na którego koszt wykonane zostały urządzenia przyłącza i odcinki sieci w celu poboru paliwa ze wspólnej sieci, w zakresie własności przyłączonych urządzeń i rozliczenia poniesionych kosztów podlegają ocenie na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego.

Z uchwały Trybunału Konstytucyjnego wynika, że zainteresowane strony stosownie do zasady swobody umów powinny w drodze umowy określić, kto ma ponosić ich koszty i nie jest wyłączone umowne obciążenie nimi odbiorcy.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na obecnie obowiązujące przepisy rozporządzenia wykonawczego Ministra Gospodarki z dnia 14.07.1998r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci gazowych, pokrywania kosztów przyłączenia, obrotu paliwami gazowymi, świadczenia usług przesyłowych, ruchu sieciowego i eksploatacji sieci gazowych oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców. (Dz. U. Nr 93, poz. 588).

Dla oceny zachowania dostawcy gazu, z punktu widzenia zgodności z zasadą ekwiwalentności wzajemnych świadczeń (art. 487 par. 2 k.c.) można odpowiednio wziąć pod uwagę kryteria wynikające z regulacji prawnych zawartych w tym rozporządzeniu, a w szczególności przepisy zawarte w rozdziale 3 mówiące o pokrywaniu kosztów przyłączenia.

W zebranych przez Urząd materiale dowodowym są dane pozwalające na ocenę, jak przedstawiałyby się rozliczenia stron z tytułu przyłączenia Pana G. do sieci gazowej, przy uwzględnieniu wysokości opłaty za przyłączenie, i czy warunki zaproponowane przez GOZG w umowie o przyłączenie z dn. 17.11.1998r. są bardziej uciążliwe niż wynika to z powołanego rozporządzenia Ministra Gospodarki z dn. 14. 07. 1998 r.

Jak to już ustalono, Urząd dokonał stosownych obliczeń odnośnie okresu zwrotu nakładów inwestycyjnych w celu zbadania ekwiwalentności uczestnictwa zakładu w inwestycji wybudowania przyłącza gazowego przez Pana G. które wskazują, iż zakładane koszty eksploatacji przedmiotowego przyłącza przewyższają przychody ze sprzedaży gazu w każdym roku funkcjonowania przyłącza. Wobec tego, jakakolwiek kwota, którą GOZG uczestniczył by w inwestycji nie zwróciła by się zakładowi gazowniczemu, mając na uwadze średni okres zwrotu nakładów inwestycyjnych, który w gospodarce polskiej wynosi od 4-9 lat.

Jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, również przedstawione Urzędowi przez GOZG wyniki analizy opłacalności, z punktu widzenia polityki zakładu ukierunkowanej na prowadzenie efektywnej działalności gospodarczej, wskazują na to, że przejmowanie przyłączy i ich eksploatacja przynoszą straty.

Jak to już ustalono w zebranych materiale brak jest dowodów, iż GOZG począwszy od wydania technicznych warunków podłączenia do sieci gazowej, aż do momentu zawarcia umowy o sprzedaż paliwa gazowego uzależnił dostawę gazu na potrzeby Pana G. od wymuszenia na odbiorcy wybudowanie przyłącza z jego środków, a tym samym stosował zakazaną praktykę z art. 5 ust. 1 pkt. 6 ustawy antymonopolowej z racji posiadanej siły rynkowej. Nie przyjęcie przez Pana G. propozycji umowy z dnia 17.11.1998r. w sprawie nieodpłatnego przekazania przyłącza w zamian za rezygnację zakładu z opłaty przyłączeniowej, także nie spowodowało ze strony GOZG wstrzymania dostawy gazu.

W tym stanie rzeczy, Urząd nie dopatrył się ani naruszenia prawa, ani zagrożenia interesu publicznoprawnego chronionego przez ustawę antymonopolową.

W okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy, spór pomiędzy Panem G. a zakładem gazowniczym skoncentrowany jest wyłącznie na kwestii rozliczeń za sporne przyłącze gazowe, a więc narusza wyłącznie jego interesy prywatnoprawne. Ochrona tych praw nie jest celem postępowania przez Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Rozliczenie kosztów przyłącza pomiędzy Panem G. a GOZG a w szczególności ustalenie wysokości kwoty i czy ewentualnie GOZG powinien partycypować w tej inwestycji w kontekście zasady ekwiwalentności wzajemnych świadczeń powinny być uregulowane na drodze postępowania przed sądem powszechnym. Rzecznik Konsumentów stosownie do art. 63 (3) kodeksu postępowania cywilnego w sprawach o ochronę interesów konsumentów może wytaczać powództwa na rzecz obywateli, a także wstępować za zgodą powoda do postępowania.

W związku z powyższym należało orzec jak w sentencji decyzji.

Od niniejszej decyzji służy Miejskiemu Rzecznikowi Konsumentów odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie-Sądu Antymonopolowego za pośrednictwem Urzędu Ochrony

Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Katowicach w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

Dyrektor Delegatury
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów w Katowicach
Alicja Kral